

Sak 31/16 Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) ved Institutt for kultur- og språkvitenskap – ny nasjonal rammeplan

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet fastsatte forskrift om ny rammeplan om praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) den 21. desember 2015.

Viktigste endringer:

- Fra studieåret 2019 er opptakskrav mastergrad/hovedfag med minst ett undervisningsfag. Kandidater med bachelor i idrettsfag og utøvende kunstfag gis unntak fra krav om master.
- Tydeligere vektlegging på helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis
- Studentene skal ha praksis både på ungdomsskole og i videregående skole, for utøvende kunstfag inntil 50% i kulturskole

Institutt for kultur og språkvitenskap tilbyr praktisk-pedagogisk utdanning heltid og deltid. Den nye rammeplanen medfører mindre justeringer i emnebeskrivelsene, mens generell del med læringsutbytteformuleringene og presiseringer i stor grad er ny.

Vurdering

I henhold til Retningslinjer for emne- og studieprogramarbeid ved Universitetet i Stavanger ligger det til dekanens myndighet å opprette og endre studium til og med 60 studiepoeng. Praktisk-pedagogisk utdanning er et årsstudium på 60 studiepoeng, og ligger dermed innenfor dekanens myndighetsområde. I Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning av 21.12.2015 § 4, 2. ledd heter det at «Programplanen skal vedtas i institusjonens styre». Siden dette ligger innenfor dekanens myndighet å etablere, er det avtalt med Utdanningsavdelingen at fakultetet skal sende programplanen til behandling i Utdanningsutvalget for videre behandling i universitetsstyret, og at det er ikke nødvendig å sende etableringssøknad.

Programplanene svarer til den nye forskriften om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning allmennfag og kunstfag.

PPU allmennfag gjennomgår studieåret 2016/17 en programevaluering etter fakultetets prosedyrer. Dette innebærer at instituttet dette studieåret tar et stort løft med fokus på videreutvikling av studiet. Instituttet tilbyr i alt ni fagdidaktiske tilbud.

Læringsutbyttene for praksis gir føringer for den enkelte praksisperiode, og det er tydelig progresjon fra første til andre periode. Instituttet har inngått nok avtaler om praksisopplæring i begge skoleslag til å dekke behovet.

Forslag til vedtak:

Kvalitetsutvalget fastsetter programplanen med de endringer og merknader som kom frem under møtet, og gir sin anbefaling til at dekan sender saken til Utdanningsutvalget for videre behandling.

Jorunn Melberg
prodekan

Aslaug Margareth Lunde
kontorsjef for fag- og studiesaker

Vedlegg:

- Programplan for Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) med emnebeskrivelser
- Rammeplan for Praktisk-pedagogisk utdanning
- Oversendelsesbrev fra IKS

Til

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 27. september 2016

— Oversendelse av programplan for PPU

Institutt for kultur- og språkvitenskap sender med dette over ny programplan for PPU, allmennfaglig retning, for videre behandling ved Det humanistiske fakultet.

Programplanen for PPU er revidert og oppdatert i henhold til ny forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 21. desember 2015 med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 annet ledd.

Vedlegg:

Programplan for PPU

Emnebeskrivelser PPU, allmennfaglig retning

Med hilsen

Odd Magne Bakke
Instituttleder IKS

Universitetet
i Stavanger

Programplan for PPU

Innledning

Denne programplanen bygger på Forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 21. desember 2015 med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 annet ledd. Programplanen er godkjent av universitetsstyret av dato (...).

Omfang

Praktisk-pedagogisk utdanning er et heltidsstudium med et omfang på 60 studiepoeng fordelt på to semester. Studiet tilbys også som et deltidsstudium fordelt over fire semester.

Formål

Utdanningen skal ivareta sammenhengen mellom fagstudier, pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæring. Utdanningen skal forholde seg til opplæringsloven, gjeldende forskrift om rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen. Utdanningen skal kvalifisere for arbeid i skolen og bidra til skoleutvikling i samarbeid med kollegaer, elever og skoleeier.

Læringsutbytte

Kandidaten skal etter fullført praktisk-pedagogisk utdanning ha følgende samlede læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående fagdidaktisk og pedagogisk kunnskap for relevante trinn
- har bred forståelse for skolens mandat, opplæringsens verdigrunnlag og opplæringsløpet
- har inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på gjeldende lov- og planverk for profesjonsutøvelsen
- har bred kunnskap om barne- og ungdomskultur og barns og ungdoms utvikling og læring i ulike sosiale og kulturelle kontekster
- har bred kunnskap om læringsstrategier, læringsarenaer og arbeidsmetoder generelt og særlig i respektive fag
- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep, og om barn og unges rettigheter i et nasjonal og internasjonalt perspektiv

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning basert på forsknings- og utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap
- kan lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser
- kan bruke varierte arbeidsmetoder, differensiere og tilpasse opplæring i samsvar med gjeldende læreplanverk, og skape motiverende og inkluderende læringsmiljø
- kan beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling

- kan identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan formidle pedagogiske og fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- innehar en profesjonell holdning og kan kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og fag- og utdanningspolitiske spørsmål
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- kan bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket

Innhold

Studiet gir innblikk i hvordan skolen fungerer, hva det vil si å skape et godt læringsmiljø og hvordan interesse og engasjement for faglige spørsmål vekkes hos elevene.

I pedagogikken legges vekt på å bevisstgjøre studentene på lærerens og skolens verdigrunnlag og oppgaver i samfunnet nå og tidligere. Studentene skal tilegne seg vitenskapelige tenkemåter. Ved å analysere læreplanverket skal studentene utvikle evnen til å se hvordan læreren kan planlegge undervisningen ved å bryte ned sentrale retningslinjer og tilpasse disse til ulike elevgrupper. Studentene skal videre sette seg inn i lærerens rolle som klasseleder, relasjonsbygger og skoleutvikler. Det vil bli gitt innføring i samiske forhold og i samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen.

Fagdidaktikken inneholder forhold knyttet til profesjonsutøvelsen som lærer i de enkelte fagene. Studentene får et grunnlag for å kunne planlegge, gjennomføre, vurdere og reflektere over undervisning i fagene forankret i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og teori.

I praksisopplæringen skal studentene under veiledning prøve ut sentrale undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer.

Opptakskrav

Søkere må ha generell studiekompetanse og allmennfaglig universitets- og/eller høyskoleutdanning.

- Søkere må ha minimum 180 studiepoeng (60 vekttall) for å kunne tas opp til studiet.
- Minimum 60 studiepoeng (20 vekttall) må være relevant utdanning innenfor ett av de fagdidaktiske fagene som tilbys.

Opptakskrav (fra 2019)

- en mastergrad som inneholder minst ett relevant fag som gir kompetanse til å undervise, jf. forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringsloven kapittel 14
- en bachelorgrad i utøvende eller skapende kunstfag med minimum 180 studiepoeng i kunstfaget eller
- en bachelorgrad i idrettsfag med minimum 180 studiepoeng i faget

Minimum 60 studiepoeng må være relevant utdanning innenfor ett av de fagdidaktiske fagene som tilbys ved UiS.

Organisering

Praktisk-pedagogisk utdanning består av 30 studiepoeng pedagogikk, 30 studiepoeng fagdidaktikk og 60 dager praksis fordelt på to perioder à seks uker.

PPU heltid

Første semester	PPU113 Skolens og lærerens verdier og oppgaver (15 stp)	PPUPH10 Praksis del 1	Undervisningsfag 1: Fagdidaktikk del 1 (7,5 stp)	Undervisningsfag 2: Fagdidaktikk del 1 (7,5 stp)
Andre semester	PPU114 Læring og pedagogisk virksomhet (15 stp)	PPUPH20 Praksis del 2	Undervisningsfag 1: Fagdidaktikk del 2 (7,5 stp)	Undervisningsfag 2: Fagdidaktikk del 2 (7,5 stp)

PPU deltid

Første semester	PPU113 Skolens og lærerens verdier og oppgaver (15 stp)	PPUPD10 Praksis del 1	
Andre semester	PPU114 Læring og pedagogisk virksomhet (15 stp)		
Tredje semester	Undervisningsfag 1: Fagdidaktikk del 1 (7,5 stp)	Undervisningsfag 2: Fagdidaktikk del 1 (7,5 stp)	
Fjerde semester	Undervisningsfag 1: Fagdidaktikk del 2 (7,5 stp)	Undervisningsfag 2: Fagdidaktikk del 2 (7,5 stp)	PPUPD20 Praksis del 2

Arbeidsformer

Arbeidsmåtene kan variere mellom blant annet forelesninger, seminarer, gruppearbeid, studentpresentasjoner, individuelle studier og praksis med veiledning.

Studiet bruker elektronisk kommunikasjonsplattform. Det forutsettes at studentene bruker dette aktivt.

Praksis

Praksis består av 60 dager fordelt på to perioder à seks uker. Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. I siste semester skal studentene ha en sammenhengende praksisperiode med særlig fokus på selvstendig opplæringsansvar.

Studentene skal ha praksis både på grunnskole og i videregående opplæring. Studenter som er tilsatt i skolen, kan søke om å få gjennomføre én praksisperiode på egen arbeidsplass.

Praksis kan foregå både individuelt og i gruppe. Med mindre annet er avtalt, skal all praksis foregå i Rogaland.

Praksis krever 100 prosent tilstedeværelse. Eventuelt fravær må straks meldes fra til praksisskolen. Alt fravær må tas igjen fortløpende.

For å få lov til å gå ut i praksis må alle studenter skrive under på erklæring om taushetsplikten, samt levere politiattest og tuberkulinprøve/-erklæring.

Vurderingsordninger

Vurderingsformene i studiet kan bestå av muntlig og skriftlig eksamen, hjemmeeksamen og obligatorisk praksis. I tillegg kommer praksisvurdering eller andre arbeidskrav som er omtalt i de ulike emnebeskrivelsene.

Arbeidskrav vurderes med godkjent / ikke godkjent, eksamen vurderes med karakterskala bestått / ikke bestått eller karakterskalaen A-F, der F er ikke bestått. Praksis vurderes til bestått / ikke bestått.

Språkformen i vurderingene er norsk eller et annet skandinavisk språk dersom ikke annet språk er oppgitt i emnebeskrivelsen.

Skikkethet

Den enkelte students skikkethet vurderes løpende både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet i henhold til gjeldende Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Skikkethetsvurdering utføres som en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer.

Emnebeskrivelser PPU

UiS

Praktisk-pedagogisk utdanning PPU

Har du fag- eller yrkesutdanning og har lyst til å bli lærer? Ta praktisk-pedagogisk utdanning ved Universitetet i Stavanger og få undervisningskompetanse!

Fakta

Varighet: 1 år / 2 semestre

Studiepoeng: 60

Søknadsfrist: 15. april via lokalt opptak

Gjennom studiet får du innblikk i hvordan skolen fungerer, hva det vil si å skape et godt læringsmiljø og hvordan interesse og engasjement for faglige spørsmål vekkes hos elevene.

På praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) er det 30 studiepoeng med pedagogikk, som er felles for alle studentene. Du kan videre ta 30 studiepoeng fagdidaktikk med allmennfaglig eller yrkesfaglig retning. Som en del av utdanningen får du 12 uker veiledet praksis og dermed tilegnet erfaring i reelle undervisningssituasjoner.

Du vil lære om utviklingen av skolen i det norske samfunnet og om utdanningens idégrunnlag. Når du har fullført PPU, skal du kunne planlegge samt gjennomføre undervisning. Samtidig skal du være bevisst ditt faglige ståsted og dine personlige holdninger til lærerarbeidet.

Med PPU allmennfag er du kvalifisert til arbeid på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen, videregående skole eller voksenopplæring, og du er kvalifisert for arbeid på trinn 8-13 med yrkesfaglig PPU.

Søkere med utenlandsk studiebakgrunn må dokumentere norskkunnskaper (se detaljer under Opptakskrav) tilsvarende kravene som stilles i nasjonal forskrift om opptak til høyere utdanning §2-2 og utfyllende regler jfr. 3.

Skolens og lærerens verdier og oppgaver

Emnet legger vekt på å bevisstgjøre studentene på lærerens og skolens verdigrunnlag og oppgaver i samfunnet nå og tidligere.

FAKTA

Emnekode: PPU113_1

Vekting (SP): 15

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene kunne:

Kunnskap

- gjøre rede for skolens verdigrunnlag og oppgaver i samfunnet, i et skolehistorisk og -politisk perspektiv
- gjøre rede for læreplanteori, sett i et skolepolitisk og -historisk perspektiv
- gjøre rede for begrepene mål, innhold, arbeidsmåter/ læreprosesser, vurdering, rammefaktorer og elevenes læreforutsetninger
- gjøre rede for grunnleggende tenkning rundt planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisningen med vekt på tilpasset opplæring og differensiering
- gjøre rede for lærerens oppgaver med vekt på klasseledelse og relasjonsbygging
- gjøre rede for skolen som organisasjon med vekt på lærerens rolle som skoleutvikler

Ferdigheter

- diskutere skolens verdier og oppgaver i et lokalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- analysere læreplanen og drøfte hvordan denne kan brytes ned og tilpasses den enkelte elev, gruppe, skole og lokalsamfunn
- drøfte differensierte undervisningsopplegg opp mot tilpasset opplæring for ulike elevgrupper
- drøfte verdien av å bygge gode relasjoner med elever, foresatte, kollegaer, skoleledelse og lokalsamfunn
- drøfte lærerrollen med utgangspunkt i ulike pedagogiske grunnsyn og klasseledelse
- drøfte hvordan læreren kan bidra til å utvikle skolen som organisasjon

Generell kompetanse

- ha kjennskap til skolens verdigrunnlag i et skolehistorisk og -politisk perspektiv

- se verdien av å kjenne skolens lov- og planverk og å bruke dette som grunnlag for profesjonell og autonom utøvelse av lærerrollen
- vise respekt og toleranse overfor elever, foresatte og kolleger og se verdien av dette som en ressurs i skolen
- ha kjennskap til vitenskapelige problemstillinger og være en utviklingsorientert lærer
- se utfordringer i aktuelle undervisnings- og skolesituasjoner og bidra til å finne gode alternative løsninger for alle involverte parter
- ha evnen til å se den lokale skolen i et lokalt, nasjonalt og internasjonalt utviklingsperspektiv
- ha kjennskap til samiske forhold og samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen

Innhold

Emnet legger vekt på å bevisstgjøre studentene på lærerens og skolens verdigrunnlag og oppgaver i samfunnet nå og tidligere. Studentene skal tilegne seg vitenskapelige tenkemåter i emnet gjennom forelesninger, seminarer, gruppearbeid og individuelt arbeid med pensumlitteraturen. Ved å analysere læreplanverket skal studentene utvikle evnen til å se hvordan læreren kan planlegge undervisningen ved å bryte ned sentrale retningslinjer og tilpasse disse til ulike elevgrupper. Studentene skal videre sette seg inn i lærerens rolle som klasseleder, relasjonsbygger og skoleutvikler.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftlig eksamen	1/1	6 timer	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske krav Gjennomført gruppearbeid i tildelt tema, lagt det fram på seminar og fått det bestått.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Kirsten Johnsen

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Narve Dolve

Arbeidsformer

Forelesninger, seminarer, gruppearbeid og individuelle studier

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning, heltid og deltid og Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen i form av sluttevaluering av minst to emner innen hvert fag i løpet av et undervisningsår. For begge disse evalueringene har Kvalitetskontoret utviklet veiledninger, maler og skjemaforslag.

Litteratur

Pensumlitteratur PPU113 (og PPU111)

- Hiim, Hilde og Hippe, Else (2009): *Undervisningsplanlegging for yrkesfaglærere*. 3. utgave. Gyldendal Akademiske.
- Imsen, Gunn (2016): *Lærerens verden*. Innføring i generell didaktikk. 5. utgave. Universitetsforlaget.
- Mikkelsen, Rolf og Fladmoe, Henrik (red.)(2009): *Lektor-adjunkt-lærer*. Artikler for studiet i Praktisk-pedagogisk utdanning. 2. utgave. Universitetsforlaget. Kap. 1-7.
- Ogden, Terje (2004): *Kvalitetsskolen*. Gyldendal Akademisk. Kap 4-8.
- L06: Generell del, læringsplakaten og de aktuelle fagplanene for dine fag

L06 legges ut på its learning. Bøkene kan kjøpes hos SIS Bok

Tillegglitteratur for videre lesning

- Engelsen, Britt Ulstrup (2006): *Kan læring planlegges?* Arbeid med læreplaner. Hva, hvordan og hvorfor? Revidert mot LK06. 5. utgave. Gyldendal akademiske.
- Hatti, John (2009/2013): *Visible learning/ Synlig læring*. Norsk oversettelse. Cappelen Damm Akademiske.
- Hatti, John (2012/2013): *Visible learning for teachers/ Synlig læring for lærere*. Norsk oversettelse. Cappelen Damm Akademiske.
- Krumsvik, Rune Johan og Saljø, Roger (red.)(2013): *Praktisk-pedagogisk utdanning*. En antologi. Fagbokforlaget

Læring og pedagogisk virksomhet

Emnet ser på ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et individ- og gruppeperspektiv sett ut fra et pedagogisk-psykologisk ståsted.

FAKTA

Emnekode: PPU114_1

Vekting (SP): 15

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene kunne:

Kunnskap

- Gjøre rede for det mangfoldige begrepet læring på bakgrunn av innsikt om læringspsykologiske tradisjoner når det gjelder hvorfor og hvordan elever lærer.
- Gjøre rede for ulike teorier om motivasjon og hva selve begrepet motivasjon betyr.
- Gjøre rede for yrkesetikk, yrkesetiske holdninger og hvilke etiske valg en lærer står over for gjennom det pedagogiske arbeidet sitt.
- Gjøre rede for ulike perspektiv på veiledning som pedagogisk læringsstrategi for at elever skulle kunne ta ansvar for sin egen læring.
- Gjøre rede for bruken av det muntlige språket som et tillitsskapende verktøy for lærere i samarbeid med kollegaer, elever og foresatte.
- Ha kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep, og om barn og unges rettigheter i et nasjonal og internasjonalt perspektiv

Ferdigheter

- Drøfte ulike perspektiv på læring, atferd og bearbeiding av informasjon.
- Drøfte ulike motivasjonsteorier opp mot hverandre med den hensikt å stå best mulig rustet i arbeidet med å aktivisere enkeltelever og grupper av elever i undervisningsarbeidet.
- Drøfte hvordan kommunisere og samarbeide hensiktsmessig med elever og kolleger på en troverdig måte gjennom bruken av muntlig språk.
- Drøfte ulike veiledningstradisjoner opp mot hverandre for å kunne iverksette den typen veiledning som egner seg best i møte med elever med ulike forutsetninger.

- Drøfte hvordan lærere kan reflektere over yrkesetiske dilemmaer, ulike verdier og etiske valg som grunnlag for arbeidet sitt med undervisning og elever
- Identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten kunne søke hjelp for å iverksette nødvendige tiltak

Generell kompetanse

- Kunne drøfte en autonom og yrkesetisk holdning i møte med alle elever, foresatte og kollegaer basert på dialog, toleranse og respekt.
- Kunne vise inngående kunnskap om læring og utvikling for tilrettelegging av undervisningsarbeidet.
- Kunne diskutere veiledning som pedagogisk verktøy for elever med ulike forutsetninger for å lære.
- Kunne reflektere over motivasjonspsykologien sin betydning for å aktivisere den enkelte elev og grupper av elever.
- Kunne begrunne hvorfor og hvordan lærernes bruk av muntlig språk har stor betydning for elevenes læring.

Innhold

Emnet ser på ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et individ- og gruppeperspektiv sett ut fra et pedagogisk-psykologisk ståsted.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftlig eksamen	1/1	6 timer	A - F	

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk aktivitet

Fagperson(er)

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Emneansvarlig

Narve Dolve

Arbeidsformer

Foredrag og seminar

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning heltid og deltid, Lektorutdanning for trinn 8-13

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen i form av sluttevaluering av minst to emner innen hvert fag i løpet av et undervisningsår. For begge disse evalueringene har Kvalitetskontoret utviklet veiledninger, maler og skjemaforslag.

Litteratur

Woolfolk, Anita. 2010: *Pedagogisk psykologi*. Tapir Akademisk Forlag. Trondheim. Pensum er kap. 1. til og med kap. 10. (395 sider).

Kvalsnes, Øyvind. 2014: *Etikk for lærere*. Universitetsforlaget. Oslo. Hele boken er pensum (128 sider).

Trøhaugen, Leif- Andre. 2011: *Retorikk som pedagogikk - å lykkes som lærer*. Gyldendal Akademisk forlag. Oslo. Hele boken er pensum (144 sider).

Krumsvik, Rune Johan og Sæljø, Roger. 2013. *PRAKTISK PEDAGOGISK UTDANNING. En antologi*. Fagbokforlaget. Bergen. Kapittel 2, 3, 5, 6 og 16 er pensum. (107 sider)

Sidsel Tveiten. 2013. *Veiledning- mer enn ord*. Fagbokforlaget. Bergen. Pensum er Del 1. (136 sider)

Antall sider 910 sider.

Praksis del 1 - 6 uker

I dette emnet skal studentene knytte teori og praksis sammen og gjøre seg erfaringer gjennom observasjon og reelle undervisningssituasjoner under veiledning av en erfaren lærer.

FAKTA

Emnekode: PPUPH10_1

Vekting (SP): 0

Semester undervisningsstart: Vår, Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter praksisperioden i høstsemesteret skal studentene:

Kunnskap

- utvikle kunnskap om måloppnåelse i læringsarbeid, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen og den videregående skole
- utvikle kunnskap om ulike sider ved lærerrollen, undervisningsarbeid og skolen som organisasjon

Ferdighet

- alene og sammen med andre kunne planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring
- kunne utvikle mål for opplæringen og vurdere elevenes måloppnåelse
- kunne bruke digitale hjelpemidler i undervisningen

Generell kompetanse

- kunne reflektere over fag, mål for undervisning og elevenes læring i lys av aktuelle læreplaner
- kunne vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kunne kommunisere godt med elever, kolleger og andre samarbeidspartnere
- skal kjenne til hva som hemmer og fremmer måloppnåelse

Forkunnskapskrav

Se opptakskrav på PPU.

Anbefalte forkunnskaper

Se opptakskrav for PPU.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Praksis	1/1		Bestått - Ikke bestått	Alle.

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Underveis- og sluttvurdering.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Narve Dolve

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard, Signe Ekenberg

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Torbjørn Waaland

Arbeidsformer

Praksis

6 ukers praksis som skal gjennomføres i Rogaland.

Åpent for

For studenter tatt opp på praktisk-pedagogisk utdanning.

Litteratur

Praksis del 1 - 6 uker

I dette emnet skal studentene knytte teori og praksis sammen og gjøre seg erfaringer gjennom observasjon og reelle undervisningssituasjoner under veiledning av en erfaren lærer.

FAKTA

Emnekode: PPUPD10_1

Vekting (SP): 0

Semester undervisningsstart: Vår, Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår, Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter praksisperioden skal studentene:

Kunnskap

- ha kunnskap om måloppnåelse i læringsarbeid, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen og den videregående skole
- ha kunnskap om ulike sider ved lærerrollen, undervisningsarbeid og skolen som organisasjon

Ferdighet

- alene og sammen med andre kunne planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring
- kunne utvikle mål for opplæringen og vurdere elevenes måloppnåelse
- kunne bruke digitale hjelpemidler i undervisningen

Generell kompetanse

- kunne reflektere over fag, mål for undervisning og elevenes læring i lys av aktuelle læreplaner
- kunne vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kunne kommunisere godt med elever, kolleger og andre samarbeidspartnere
- skal kjenne til hva som hemmer og fremmer måloppnåelse

Forkunnskapskrav

Se opptakskrav for PPU.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Praksis	1/1		Bestått - Ikke bestått	Alle.

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Underveis- og sluttvurdering.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Narve Dolve

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Faglærer

Torbjørn Waaland

Arbeidsformer

Praksis

6 ukers praksis som skal gjennomføres i Rogaland.

Åpent for

For studenter tatt opp på praktisk-pedagogisk utdanning.

Litteratur

Praksis del 2 - 6 uker

I dette emnet skal studentene knytte teori og praksis sammen og gjøre seg erfaringer gjennom observasjon og reelle undervisningssituasjoner og under veiledning av en erfaren lærer.

FAKTA

Emnekode: PPUPH20_1

Vekting (SP): 0

Semester undervisningsstart: Vår, Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter praksisperioden skal studentene:

Kunnskap

- ha kunnskap om måloppnåelse i læringsarbeid, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen og den videregående skole
- ha kunnskap om samspillet mellom elever og mellom elev og lærer, om skoleledelse, klasseledelse, teamarbeid og skole-hjem-samarbeid
- ha kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeidet i praksisskolen

Ferdighet

- alene og sammen med andre kunne planlegge, tilpasse, variere og begrunne ulike undervisningsmetoder, gjennomføre og vurdere opplæring
- kunne utvikle mål for opplæringen, vurdere elevenes måloppnåelse og kunne være tydelig leder og lede læringsarbeid tilpasset ulike elever
- kunne kommunisere og samarbeide med alle parter i opplæringssystemet
- kunne bruke digitale verktøy i undervisningen

Generell kompetanse

- kunne vurdere og reflektere over fag, undervisning og elevenes læring i lys av aktuelle læreplaner
- kunne uttrykke bevissthet om forventningene om å delta i forsknings- og utviklingsarbeid
- kritisk kunne vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kunne bygge gode relasjoner og kommunisere godt med elever og kolleger
- ha innsikt i ungdomskultur og sosialisering
- kunne identifisere, håndtere og forebygge brudd på normer og regler
- skal kjenne til hva som fremmer og hemmer måloppnåelse

Forkunnskapskrav

All tidligere praksis må være gjennomført og bestått.

Se opptakskrav for PPU.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Praksis	1/1		Bestått - Ikke bestått	Alle.

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Underveis- og sluttvurdering.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Fagperson(er)

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Studiekoordinator

Randi Høyland, Benthe Lill Wian, Signe Ekenberg, Anne Marie Nygaard

Faglærer

Torbjørn Waaland

Emneansvarlig

Narve Dolve

Arbeidsformer

Praksis

6 ukers praksis som skal gjennomføres i Rogaland.

Åpent for

For studenter tatt opp på praktisk-pedagogisk utdanning.

Praksis del 2 - 6 uker

I dette emnet skal studentene knytte teori og praksis sammen og gjøre seg erfaringer gjennom observasjon og reelle undervisningssituasjoner under veiledning av en erfaren lærer.

FAKTA

Emnekode: PPUPD20_1

Vekting (SP): 0

Semester undervisningsstart: Vår, Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår, Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter praksisperioden skal studentene:

Kunnskap

- ha kunnskap om måloppnåelse i læringsarbeid, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer på ungdomstrinnet i grunnskolen og den videregående skole
- ha kunnskap om samspillet mellom elever og mellom elev og lærer, om skoleledelse, klasseledelse, teamarbeid og skole-hjem-samarbeid
- ha kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeidet i praksisskolen

Ferdighet

- alene og sammen med andre kunne planlegge, tilpasse, variere og begrunne ulike undervisningsmetoder, gjennomføre og vurdere opplæring
- kunne utvikle mål for opplæringen, vurdere elevenes måloppnåelse og kunne være tydelig leder og lede læringsarbeid tilpasset ulike elever
- kunne kommunisere og samarbeide med alle parter i opplæringssystemet
- kunne bruke digitale verktøy i undervisningen

Generell kompetanse

- kunne vurdere og reflektere over fag, undervisning og elevenes læring i lys av aktuelle læreplaner
- kunne uttrykke bevissthet om forventningene om å delta i forsknings- og utviklingsarbeid
- kritisk kunne vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kunne bygge gode relasjoner og kommunisere godt med elever og kolleger
- ha innsikt i ungdomskultur og sosialisering
- kunne identifisere, håndtere og forebygge brudd på normer og regler
- skal kjenne til hva som fremmer og hemmer måloppnåelse

Forkunnskapskrav

Se opptakskrav for PPU.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Praksis	1/1		Bestått - Ikke bestått	Alle.

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Underveis- og sluttvurdering.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

All praksis er obligatorisk og alle praksisperioder må være godkjent før studenten får bestått i praksis. Eventuelle tapte timer må tas igjen fortløpende.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Narve Dolve

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Torbjørn Waaland

Studiekoordinator

Anne Marie Nygaard

Arbeidsformer

Praksis

6 ukers praksis som skal gjennomføres i Rogaland.

Åpent for

For studenter tatt opp på praktisk-pedagogisk utdanning.

Matematikk fagdidaktikk del 1

Studentene skal utvikle undervisningskompetanse innen matematikkfaget med hovedfokus på trinn 8-13 i skolen.

FAKTA

Emnekode: PPU143_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter endt studium skal kandidaten:

- kjenne til og reflektere over innholdet i norske læreplaner
- kjenne til resultatene fra de store, internasjonale undersøkelsene med relevans for matematikk, samt nasjonale prøver
- ha kunnskap om IKT i matematikkundervisningen, og kunne utnytte digitale og elektroniske ressurser
- ha innsikt i elevaktive arbeidsformer i matematikk
- ha kunnskap om ulike elevholdninger til matematikk
- ha kunnskap om typiske misoppfatninger og faglige utfordringer for enkelte elevgrupper.

Ferdigheter

Etter endt studium skal kandidaten:

- kunne analysere læreplaner og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- kunne tilpasse lærestoff og undervisningsformer til ulike elevforutsetninger
- kunne lede elever i et læringsfelleskap der bruk av varierte arbeidsmetoder fremmer elevens sosiale og faglige utvikling

Generell kompetanse

Etter endt studium skal kandidaten:

- kunne begrunne undervisning med grunnlag i læreplanene for trinn 8-13 i skolen
- reflektere over og delta i diskusjoner rundt faglige, fagdidaktiske og fagetiske utfordringer i matematikk.

Innhold

Emnet inneholder forhold knyttet til profesjonsutøvelsen som lærer i matematikk. Emnet gir studenten grunnlag for å kunne planlegge, gjennomføre, vurdere og reflektere over undervisning i matematikk forankret i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og teori.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Individuell hjemmeoppgave	1/1		A - F	Alle.

Omfang på hjemmeoppgaven: 3500 ord +/- 10 %.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Jarle Sæbø

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Arbeidsformer

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning, heltid og deltid og Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Brekke, G. (1995). *Kartlegging av matematikkforståelse. Introduksjon til diagnostisk undervisning i matematikk*. Nasjonalt læremiddelsenter http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf

http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf
http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf

Botten, G., Daland, E. og Dalvang, T. *Tilpasset matematikkopplæring i en*

inkluderende skole. I: Tangenten : tidsskrift for matematikkundervisning. - 19(2008), nr. 2

<http://www.caspar.no/tangenten/2008/t-2008-2.pdf>
<http://www.caspar.no/tangenten/2008/t-2008-2.pdf>

Kjærnsli, Marit og Olsen Rolf Vegard (red.) *Fortsatt en vei å gå. Norske elevers kompetanse i matematikk, naturfag og lesing i Pisa 2012*. Universitetsforlaget

[http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA 2012 norske](http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA%202012%20norske)

[resultater.pdf?epslanguage=no](http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA%202012%20norske)
<http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA%202012%20norske>
[%20resultater.pdf?epslanguage=no](http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA%202012%20norske)

Grevholm, B (red) (2001) *Matematikk for skolen*. Fagbokforlaget.

Niss, M. (2002). *Kompetencer og matematikklæring*. Undervisningsministeriet 2002

<http://pub.uvm.dk/2002/kom/>
<http://pub.uvm.dk/2002/kom/>

Nortvedt, G (2013). *Leseforståelse og matematikk*. Bedre skole nr 1

2013
[http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf)
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf

[http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf)
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf

I tillegg kommer styringsdokument som læreplan for matematikk fellesfag og programfag, opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven. Studenten skal ha 200 selvvalgte sider i tilknytning til individuell hjemmeoppgave.

Norsk fagdidaktikk del 1

Emnet skal gi studentane eit grunnlag for å kunne vere lærarar i norskfaget på trinn 8-13 i skulen. Dette grunnlaget blir skapt både gjennom teoretisk refleksjon og utprøving i praksis.

FAKTA

Emnekode: PPU136_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Kunnskap:

Etter endt studium skal studentane ha:

- inngåande kunnskap om kva plass, historie og grunngeving norskfaget har i skulen
- inngåande kjennskap til læreplanar og andre styringsdokument og eit medvite forhold til fagleg progresjon gjennom det 13-årige skuleløpet
- eit analytisk forhold til samanhengen mellom norsk som vitskapsfag, studiefag og skulefag
- avansert kunnskap om et breitt repertoar av læringsstrategiar og arbeidsmetodar i norskfaget samt læremiddel i undervisninga
- avansert kunnskap om spesielle norskfaglege utfordringar på trinn 8-13 i skulen

Ferdigheter:

Etter endt studium skal studentane kunne:

- reflektere over og gjere greie for målsetjingar, innhald, metodar, vurderingsformer, læreplanar og læremiddel i norskfaget
- argumentere for norskfaget si stilling i eit skule- og samfunnsperspektiv, og perspektivere dagens norskfag i lys av faghistoria
- reflektere rundt norskfaglege problemstillingar på ein måte som syner at vedkomande student meistrar akademisk framføring
- orientere seg i faglitteratur, stille seg kritisk og utvikle eigen faglig praksis

Generell kompetanse:

Etter endt studium skal studentane kunne:

- opptre som fagleg kompetente og fagdidaktisk reflekterte lærarar i ulike norskfaglege undervisningssituasjonar

Innhold

Emnet skal gi studentane eit grunnlag for å kunne vere lærarar i norskfaget på trinn 8-13 i skulen. Dette grunnlaget blir skapt både gjennom teoretisk refleksjon og utprøving i praksis. Studentane skal utvikle evne til å reflektere over målsetjingar, innhald, metodar, vurderingsformer, læreplanar og læremiddel i norskfaget, og korleis desse momenta kan skape læring og utvikling hjå elevane. Vidare skal studentane utvikle eit kritisk fagsyn gjennom refleksjonar knytt til norskfaget i eit samfunnsperspektiv og eit historisk perspektiv. Dei skal også kunne vise seg som språklege modellar for elevane, både skriftleg gjennom sikker bruk av begge dei offisielle norske målformene, og munnleg.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig framføring	1/1	30 minuttar	A - F	Power-point, lysark e.l.

Munnleg prøve på inntil 30 minutt:

- Kvar student held ei førelesing for faglærarar og medstudentar på rundt 20 minutt. Deretter kan oppfølgingsspørsmål til førelesinga stillast.
- Hjelpemiddel som powerpoint, støtteark og liknande kan brukast.
- Emne skal godkjennas av faglærer på førehand innan gitt frist.
- Både fagleg innhald og formidlingsevne blir vurdert
- Studentane kan be om rettleiing.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk krav Godkjent emne for munnleg eksamen innan gitt frist.

Fagperson(er)

Faglærer

Jan Kristian Hognestad, Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Emneansvarlig

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Arbeidsformer

Førellesingar, seminar og gruppeoppgåver. Det blir oppmoda til kollokvieverksemd.

Åpent for

Praktisk- pedagogisk utdanning - heltid og deltid, Lektorutdanning for trinn 8-13

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Læreplanane i norsk<http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#norsk><http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#norsk>

Hoel, Torlaug Løkensgard 1997: "Dei første 20 gongane er verst. Elevtale i klasserommet: problem og moglegheiter?", i *Norsklæraren nr 5*, s. 31-40 (9 s.)

Matre, Synnøve 2009: "Vurdering av samtaletekstar som didaktisk utfordring", i Ove Kristian Haugaløkken m.fl. (red.) *Tekstvurdering som didaktisk utfordring*, Universitetsforlaget, s. 139-149 (10 s.)

Moslet, Inge 2001: "Norsklærer" i Inge Moslet (red.): *Norskididaktikk. Ei grunnbok*. Tano Aschehoug s. 19-41 (22 s.)

Nicolaysen, Bjørn K. 2005: "Har norskfaget eit omgrep om lesing? Merknader om lesing som grunnlag for samfunnsverksemd", i Arne Johannes Aasen og Sture Nome (red.): *Det nye norskfaget*, LNU Fagbokforlaget s. 135-159 (24 s.)

Fodstad, Lars August 2012: «Litteratur uten form? Om læreplanens mål for eldre litteratur på ungdomstrinnet», i Dagrun Skjelbred og Aslaug Veum (red.): *Literacy i læringskontekster*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 55-65 (11 s.)

Breivega, Kjersti Rongen og Sunniva Petersen Johansen 2016: «Frå sjanger til teksttype i skriveopplæringa?», *Norsklæreren nr. 2*, s. 50-62 (12 s.)

Tønnessen, Elise Seip 2012: «Digitale fortellinger som multimodal tekst», i Kristin Holte Haug, Grete Jamissen og Carsten Ohlmann (red.): *Digitalt fortalte historier. Refleksjon for læring*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 61-75 (14 s.)

Smidt, John, Elise Seip Tønnessen og Bente Aamotsbakken 2011: "Tekster i bevegelse: tekster, tegn og grunnleggende ferdigheter" i *Tekst og tegn. Lesing, skriving og multimodalitet i skole og samfunn*, Tapir Akademisk forlag, s. 7-34 (27 s.)

Aase, Laila 2005: "Litterære samtaler", I Bjørn Kvalsvik Nicolaysen og Laila Aase (red.). *Kultur møte i tekstar. Litteraturredidaktiske perspektiv*. Det norske Samlaget, s. 106-140 (34 s.)

Skjelbred, Dagrun 2010: *Frå Fadervår til Facebook. Skolens lese- og skriveopplæring i et historisk perspektiv*, LNU. Fagbokforlaget kapittel 1 og 4 s. 11-39 og 117-154 (65 s.)

Skaftun, Atle 2009: *Litteraturens nytteverdi*. LNU Fagbokforlaget. Del 1 og 2, s 7-88 (81 s.)

Roe, Astrid 2013: "Kapittel 1 Norske gutters resultater på nasjonale og internasjonale leseprøver", i Kåre Kverndokken (red.): *Gutter og lesing*, LNU Fagbokforlaget s. 13-32 (19 s.)

Traavik, Hilde 2009: «Grunnleggende ferdigheter: Hvorfor er de så viktige?» i Traavik, Hilde, Oddrun Hallås og Anne Ørving (red.): *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Universitetsforlaget 2009 s. 18-31 (15 s.)

Gjerstad, Magne 2014: «Demokratisk kompetanse gjennom skriftlige ferdigheter i norskfaget», i Janne Madsen og Heidi Biseth (red.): *MÅ vi snakke om demokrati? Om demokratisk praksis i skolen*, Oslo: Universitetsforlaget, s. 216-234 (18 s.)

Alver, Vigdis 2009: «Alle lærere er andrespråklærere». I Traavik, Hallås og Ørving *Op.cit.* s. 83-103 (20 s.)

Penne, Sylvi 2012: «Når delen erstatter helheten: litterære utdrag og norskfagets lærebøker» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 163-174 (12 s.)

Skjelbred, Dagrun 2012: «Elevaktivitetens prinsipp og oppgaver i lærebøker» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 175-186 (10 s.)

Kjeldsen, Jens E. 2014: «Reis deg opp, og gjør din mening hørt» i *Norsklæreren* nr. 1, s. 29-36 (10 s.)

Hognestad, Jan K. 2006: «Henger det nye norskfaget sammen? Noen refleksjoner med utgangspunkt i språkemnene i den nye norskplanen.» *Norsklæreren* 2 s.25-27 (4 s.)

Hognestad, Jan K. 2013: «Språkdelen av norskfaget - i læreplan og klasserom.» *Norsklæreren* nr. 2, s. 24-29 (8 s.)

Hertzberg, Frøydis 2008: «Grammatikk» i Nergård/Tonne (red.): *Språkdiradikk for norsklærere*. Universitetsforlaget 2008 s. 17-26 (9 s.)

Bente Ailin Svendsen 2009: "Flerspråklighet i teori og praksis" i Hvistendahl (red.): *Flerspråklighet i skolen*, Universitetsforlaget 2009 s. 31-60 (20 s.)

MacDonald, Kirsti og Else Ryen 2008: «Strukturer i målspråk og morsmål» i Selj, Elisabeth og Else Ryen (red.): *Med språklige minoriteter i klassen. Språklige og faglige utfordringer*. Cappelen akademisk 2008 s. 223-255 (22 s.)

Torp, Arne 2005: "Dansk talemål på vei mot summetonen: Hva kan gjøres for å redde den skandinaviske nabospråksforståelsen?" *Norsklæreren* nr. 5, s. 21-23 (3 s.)

Naturfag fagdidaktikk del 1

Emnet gir studentene et grunnlag for undervisning i naturfag for trinn 8-13.

FAKTA

Emnekode: PPU145_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene

Kunnskap

- kjenne til og kunne reflektere over innholdet i norske læreplaner
- kunne analysere og anvende relevant forskning knyttet til formidling og undervisning i fagene
- kjenne til læring og undervisning i museer og vitensentre
- ha dyp innsikt i elevaktive arbeidsformer i naturfag
- kunne utnytte digitale og elektroniske ressurser til naturfagsundervisning
- ha avansert kunnskap om et bredt repertoar av læringsstrategier og arbeidsmetoder i fagene samt læremidler i undervisningen
- kunne analysere faglige utfordringer for ulike elevgrupper i forskjellige skoleslag

Ferdigheter

- kunne analysere læreplaner i fag for ungdomstrinnet og videregående skole, og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- kunne bruke varierte og relevante metoder i undervisningen, og tilpasse opplæringen i faget slik at den tar hensyn til elevens ulike læringstempo, deres interesse for faget og evne til abstrakt tenkning.
- kunne lede og motivere elever i det faglige arbeidet og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- kunne kartlegge og vurdere elevenes utviklingsnivå, erfaringsgrunnlag og forkunnskaper, interesser og andre læreforutsetninger
- kunne gi elevene underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer

Generell kompetanse

- vise seg som faglig kompetente og fagdidaktisk reflekterte i naturfaget.

- kunne betrakte naturfaget som både skolefag og vitenskapsfag med vekt på bruk av modeller i realfag og eksperimentelle metoder

Innhold

Emnet gir studentene et grunnlag for undervisning i naturfag for trinn 8-13. Studentene skal utvikle evnen til å reflektere over innholdet i læreplanene og utvikle egne undervisningsstrategier i disse.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Individuell hjemmeoppgave	1/1		A - F	Alle.

Omfang på oppgaven: 3500 ord +/- 10 prosent

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Frode Skarstein

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning - heltid og deltid og Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Pensum (totalt 500 sider):

Sjøberg, S. (2012). *Naturfag som allmenndannelse en kritisk fagdidaktikk elektronisk ressurs*. Oslo, Gyldendal akademisk (kapitler i utvalg, totalt 200s)

Folkvord, K. and G. Mahan (2015). *Engasjerende naturfag elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole*, Cappelen Damm.

Gratis digitalt kompendium med utvalgte sider fra følgende bøker:

Kolstø, S. D., E. Knain, et al. (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo, Universitetsforl.

Angell, C. (2011). *Fysikdidaktikk*. Kristiansand, Høyskoleforl.

Marion, P. v. and A. Strømme (2015). *Biologididaktikk*. Oslo, Cappelen Damm.

Ringnes, V. and M. Hannisdal (2014). *Kjemi fagdidaktikk kjemi i skolen*. [Oslo], Cappelen Damm akademisk.

Sinnes, A. T. (2015). *Utdanning for bærekraftig utvikling hva, hvorfor og hvordan?* Oslo, Universitetsforl.

Samfunnsfag fagdidaktikk del 1

Emnet skal kvalifisere studentene for ledelse av læring i historie og ulike samfunnsfag i ungdomsskolen og den videregående skolen.

FAKTA

Emnekode: PPU133_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal studenten:

Kunnskap

- ha inngående kunnskap om samfunnsfagets plass, utbredelse, progresjon og begrunnelser i skolen
- kunne analysere og anvende relevant forskning knyttet til formidling og undervisning av samfunnsfag

Ferdigheter

- kunne analysere læreplaner i samfunnsfag for trinn 8-13 i skolen
- kunne bruke varierte og relevante metoder i samfunnsfagundervisningen og tilpasse opplæringen i faget slik at den tar hensyn til elevens ulike læringstempo, deres interesse for faget og evne til abstrakt tenkning.

Generell kompetanse

- kunne orientere seg i faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- kunne videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte

Innhold

Emnet skal kvalifisere studentene for ledelse av læring i historie og ulike samfunnsfag med hovedfokus på ungdomsskolen og den videregående skolen.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftlig eksamen	1/1	4 timer	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Ole Kallelid

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Ketil Knutsen

Arbeidsformer

Forelesninger og seminarer

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Koritzinsky, Theo (2014 eller tidligere): Samfunnskunnskap - fagdidaktisk innføring. Universitetsforlaget, Oslo, 272 sider

Lund, Erik (2011 eller tidligere): Historiedidaktikk for klasserommet. En Håndbok for lærere og studenter. Universitetsforlaget, Oslo. 380 sider.

Mikkelsen, Rolf og Sætre, Per Jarle (red.) (2012 eller tidligere): Geografididaktikk for klasserommet: en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere. Høyskoleforlaget, Kristiansand. 336 sider.

Gjeldende læreplaner i samfunnsfag for ungdomsskolen og i samfunnsfag, historie og geografi for videregående skole.

Fremmedspråk fagdidaktikk del 1

Fagdidaktikkstudiet bygger på fagkunnskaper i enten fransk, spansk eller tysk. Studiet gir studentene undervisningskompetanse i fransk, spansk eller tysk på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

FAKTA

Emnekode: PPU141_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten:

Kunnskap

- ha kunnskap om læreplaner for fremmedspråkfag i skolen
- ha innsikt i læringsstrategier, arbeidsmetoder og læremidler som kan hjelpe elevene til å ta hånd om egen læring og språkutvikling
- ha kunnskap om ungdomskultur og kunne kommunisere og anvende dette faglig
- ha kunnskap om kompetansemålene i læreplanene i fremmedspråk som utgangspunkt for undervisning i fremmedspråk i skolen

Ferdigheter

- kunne planlegge og gjennomføre undervisningstimer med varierte metoder og ulike hjelpemidler, blant annet digitale verktøy
- kunne legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utvikling av elevens språkferdigheter
- kunne være språklig modell for elevene i skolen, både skriftlig og muntlig
- kunne gi elever underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer.
- kunne bruke klasseromsledelse som fremmer et godt læringsmiljø

Generell kompetanse

- kunne gjøre rede for hvordan gjeldende læreplaner legger grunnlaget for faglig utviklingsarbeid

- kunne orientere seg i faglitteratur og kritisk vurdere egen undervisning i lys av relevant språklæringsforskning
- kunne kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- kunne reflektere over og kontinuerlig forbedre sin faglige klasseromspraksis

Innhold

Fagdidaktikkstudiet bygger på studentenes fagkunnskaper i fransk, spansk eller tysk. Viktige momenter er drøfting av læreplaner, varierte metoder og arbeidsformer i undervisning på ulike nivåer. Bruk av digitale verktøy, lek som fremmer kommunikasjon og ulike former for elevevaluering blir også gjennomgått.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	30 minutter	A - F	

Den muntlige eksamenen er på inntil 30 minutter.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske krav Obligatorisk presentasjon av et utprøvd (eventuelt et fiktivt) undervisningsopplegg.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Greta Brodahl

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Ann Elisabeth Laksfoss Hansen, Unni Puntervold Pereira

Arbeidsformer

Forelesninger og seminargrupper.

En del av undervisningen vil være felles forelesninger for alle fremmedspråkene med vekt på fagdidaktisk teori. Studentene vil også bli delt inn i seminargrupper etter fremmedspråket.

Arbeidet i seminargruppene vil i stor grad være praktisk orientert. Det legges vekt på studentaktiv læring med fokus på diskusjon, demonstrasjon, praktiske øvelser og studentpresentasjoner. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Fellespensum:

Bjørke, C., Dypedahl, M., Myklevold, G.-A. (2014): Fremmedspråksdidaktikk. Oslo: Cappelen Damm AS

Fagspesifikt pensum (fransk):

Gjørven, R. Johansen, S. (2006): "Elevautonomi og språklæringsstrategier" i Læringsstrategier: søkelys på lærernes praksis. Oslo: Universitetsforlaget, s. 209 - 226

Grüters, R., Langseth, I. (2009): "Å være digital i fremmedspråk" i Å være digital i alle fag. Oslo: Universitetsforlaget, s. 105- 125

Heimark, G.E. (2008). "Praktisk tilnærming i praksis" i Acta didactica, vol 2, nr. 1., s. 1 - 19

Langseth, I. (2012): "Teknologi i et lærerstyrt undervisningsdesign for fremmedspråk" i Norsk Pedagogisk Tidsskrift, vol 2, s. 86 - 99

Riquois, E. (2010): "Exploitation pédagogique du texte littéraire et lecture littéraire en FLE: un équilibre fragile" in 11e rencontres des chercheurs en didactique des littératures. Genève, mars 2010, s. 247 - 251

http://www.unige.ch/litteratures2010/contributions_files/Riquois%202010.pdf

Sperkova [http://www.unige.ch/litteratures2010/contributions_files/Riquoi 10.pdf](http://www.unige.ch/litteratures2010/contributions_files/Riquoi%202010.pdf) P.

(2009/2010): "La littérature et l'interculturalité en classe de langue" in Sens Public. Revue internationale., s. 1 - 8 <http://www.sens-public.org/spip.php?article666><http://www.sens-public.org/spip.php?article666><http://www.sens-public.org/spip.php?article666>

Weiss, F. (2002): Jouer, communiquer, apprendre. Paris: Hachette, utdrag (20s)

Fagspesifikt pensum (spansk):

Gjørven, Rita, Johansen, Svein (2006): «Elevautonomi og språklæringsstrategier» i Læringsstrategier: søkelys på lærernes praksis. Oslo: Universitetsforlaget, s. 209 - 226

Grüters, Ruth, Langseth, Inger (2009): «Å være digital i fremmedspråk» i Å være digital i alle fag. Oslo: Universitetsforlaget, s. 105 - 125

Heimark, Gunn Elin (2008): «Praktisk tilnærming i praksis» i Acta Didactica, vol 2 nr. 1., s. 1-19

Olasbu, Inger, Salkjelsvik, Kari (2009). «Objetos perdidos: La literatura en la clase E/LE. Europa y Noruega», 12 sider

Beneyto, Tamara Lobato (2013) "Estereotipos, clichés y competencia intercultural. Propuestas para el aula de ELE/I2", Centro Virtual Cervantes 21.09.13, 16 sider

Álvarez Montalbán, Fernando (2007) «http://www.educacion.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Numeros Especiales/2006_ESP_05_III EncuentroELE/2006_ESP_05_01Rovira.pdf?documentId=0901e72b80e67299El uso de material auténtico en la enseñanza de ELE» i Biblioteca virtual RedELE, Segundo Congreso Internacional FIAPE, Granada, 14 sider

Pérez Fernández, Carmen (2007) «http://www.educacion.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Revista/2007_11/2007_redELE_11_07PerezFdez.pdf?documentId=0901e72b80df333f Dinamización de las clases de conversación y estrategias de enseñanza de lengua oral» i Revista RedELE, nr. 11. 2007, 16 sider

Fagspesifikt pensum (tysk):

Ballweg, S. et al. (2013): Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? München: Klett-Langenscheidt, utdrag fra kap. 3 (30s)

Daum, S., Hantschel. H.J. (2012): 55 kommunikative Spiele Deutsch als Fremdsprache. Stuttgart: Ernst Klett Verlag, utdrag (20s)

Gjørven, R., Johansen, S. (2006): "Elevautonomi og språklæringsstrategier" i Læringsstrategier: søkelys på lærernes praksis. Oslo: Universitetsforlaget, s. 209 - 226

Grüters, R., Langseth, I. (2009): "Å være digital i fremmedspråk" i Å være digital i alle fag. Oslo: Universitetsforlaget, s. 105 - 125

Heimark, G.-E. (2008): "Praktisk tilnærming i praksis" i Acta Didactica, vol 2, nr. 1., s. 1 - 19

Endringer kan forekomme

Religion fagdidaktikk del 1

I dette emnet skal studentene utvikle undervisningskompetanse i religion, livssyn og etikk på trinn 8-13 i skolen.

FAKTA

Emnekode: PPU138_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten:

Kunnskap

- ha kunnskap om fagets plass, utbredelse, progresjon og begrunnelser i skolen
- kunne analysere og anvende relevant forskning knyttet til formidling og undervisning av faget
- ha kunnskap om et bredt repertoar av læringsstrategier og arbeidsmetoder i faget samt læremidler i undervisningen

Ferdigheter

- kunne analysere læreplaner i faget for ungdomstrinnet og videregående skole, og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- kunne planlegge, gjennomføre og begrunne undervisning i faget med og uten teknologiske hjelpemidler
- kunne bruke varierte og relevante metoder i undervisningen, og tilpasse opplæringen i faget slik at den tar hensyn til elevenes ulike læringstempo, deres interesse for faget og evne til abstrakt tenkning.

Generell kompetanse

- kunne orientere seg i faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- kunne videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- kjenne til og kunne bidra med fagetiske meninger og vurderinger

Innhold

I dette emnet skal studentene utvikle undervisningskompetanse i religion, livssyn og etikk med hovedvekt på ungdomstrinnet og den videregående skole.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftlig eksamen	1/1	4 timer	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Ragnar Skottene

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt.

Åpent for

Praktisk- pedagogisk utdanning - heltid og deltid, Lektorutdanning for trinn 8-13

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Opplæringslov med forskrifter og aktuelle læreplaner for grunnskolen og videregående skole (50s)

Bengt-Ove Andreassen, *Religionsdidaktikk, en innføring*, Oslo: Universitetsforlaget 2012 (250)

Helje Kringlebotn Sødal (red.), *Religions- og livssynsdidaktikk, En innføring, 4.utgave*, Kristiansand: Høyskoleforlaget 2009, kap. 1-7 (100s)

Geir Afdal, Elisabeth Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, *Tro, livstolkning og tradisjon, Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk*, Oslo: Tano-Aschehoug 2006, kap 9 og 11 (50 s)

Endringer i pensumlisten kan forekomme fram til semesterstart.

Kroppsøving fagdidaktikk del 1

Emnet gir studentene undervisningskompetanse innen kroppsøving/idrettsfag med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

FAKTA

Emnekode: PPU181_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter fullført emnet skal kandidaten kunne:

Kunnskap

- Kjenne til gjeldene læreplan i kroppsøving/idrettsfag og la denne danne grunnlag for planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen.
- Velge ut relevant lærestoff, benytte egnede læremidler og kjenne til ulike arbeidsmåter som er aktuelle innenfor kroppsøving og idrettsfag.
- Kjenne til fagets innvirkning på elevens psykiske og fysiske helse.

Ferdighet

- Gi elevene underveis- og sluttvurdering ut fra kompetansemålene i læreplanen.
- Drøfte ulike utfordringer innenfor vurdering og fritak for vurdering
- Tilpasse lærestoff, læremidler og arbeidsmåter til ulike undervisningsnivåer i skolen.
- Tilpasse lærestoff og undervisningsformer til ulike elevforutsetninger.

Generell kompetanse

- Kunne identifisere og analysere faglige utfordringer innenfor kroppsøving og idrettsfag.
- Kjenne til og drøfte ulike problemstillinger, utviklingstrekk og forskning innenfor fagområdet.
- Bidra til en felles kompetanseheving av undervisningen i kroppsøving og idrettsfag.

Innhold

Emnet gir studentene undervisningskompetanse innen kroppsøving/idrettsfag med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	30 minutter	A - F	Egne notater. Pensumlitteratur.

Muntlig eksamen på inntil 30 minutt:

- Til muntlig eksamen trekker kandidaten to temaer. Kandidaten får 30 minutters forberedelsestid med hjelpemidler, og skal deretter kunne gi en kort fremstilling av temaene (ca. 10 min på hvert tema).
- Kandidaten vil deretter få spørsmål med utgangspunkt i temaene.

Fagperson(er)

Faglærer

Kjetil Ingebretsen, Silje Eikanger Kvalø

Studiekoordinator

Randi Høyland, Signe Ekenberg, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Emneansvarlig

Atle Mjåtveit

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

By, Inger-Åshild

Veiledning for vurdering med karakter i kroppsøving i kunnskapsløftet; 8-10 trinn. Oslo, 2008

Rongland, Lars Tore: *Lagspill, læring og ledelse. Om lagspillenes didaktikk.* Akilles Oslo 2008

Brattenborg, Steinar og Engebretsen, Berit: *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*. Cappelen Damm, 3. utgave 2013

Ericson, Ingegerd: "Motorikobservasjoner och skolprestasjoner" (2007)

<http://www.idrottsforum.org/articles/ericsson/ericsson071121.pdf>

Ommundsen, Yngvar: "Kroppsøving: aktivitet eller læring? Om ulike begrunnelser for faget og deres konsekvenser", *Kroppsøving* nr 6-2005

Ommundsen, Yngvar: "Kan idrett og fysisk aktivitet fremme psykososial helse blant barn og ungdom?" *Tidsskrift Norsk Lægeforening* nr. 29, 2000

Rønholt, H & Peitersen, B: *Idrætsundervisning - en grunnbok i idrætsdidaktikk*. Del 3 "Perspektiver i idrætsundervisningen" Københavns Universitet, 2000

Sigmudsson, H og Ingebrigtsen, J E: *Idrettspedagogikk* (Kap 3 og 4). Universitetsforlaget, 2006

Standbu, Åse: "Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena". Hentet fra *Idrettens bevegelser*, Ørnulf Seippel, 2002

Sæfvenbom, Reidar: "Kroppsøvingsfaget i den videregående skole - et fag for framtiden?" *Kroppsøving* nr. 1-2001

Utdanningsdirektoratet: *Læreplanverket for kunnskapsløftet*, 2006

I tillegg kommer artikkelkompendium på ca. 200 sider.

Engelsk fagdidaktikk del 1

Formålet med kurset er å gi studentene undervisningskompetanse innen engelskfaget med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole og å kvalifisere studenter for å undervise i engelsk.

FAKTA

Emnekode: PPU131_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Engelsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene ha inngående kunnskap om:

Kunnskap:

- hvordan gjeldende læreplanverk for skole gir et utgangspunkt for faglig og praksisrettet utviklingsarbeid
- det europeiske rammeverket for språk og hvordan det kan brukes for å definere språkferdighetsnivåer og for vurdering
- ulike forskningsbaserte undervisningsmåter som kan være aktuelle i engelskundervisning
- hvordan man kan kritisk vurdere egen undervisning i lys av relevant språklæringsteori
- ulike typer testing og vurdering passende for engelskundervisningen
- ulike læremidler og lærebøker som kan brukes i opplæringen
- hvordan utvikles de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for språklig progresjon for den enkelte elev
- ulike måter å tilpasse undervisning på
- ulike læringsstrategier; læringsarenaer og arbeidsmetoder som kan hjelpe elevene til å ta hånd om egen læring og språkutvikling

Ferdigheter:

- analysere læreplaner i engelsk for ungdomstrinnet og videregående skole og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- planlegge, gjennomføre, reflektere over og begrunne undervisning i engelsk med og uten teknologiske hjelpemidler basert på forskning- og utviklingsarbeid og erfaringsbasert kunnskap

- lede og motivere elever i engelskundervisningen og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- bruke varierte, differensierte og relevante metoder i undervisningen og tilpasse opplæringen i engelsk i samsvar med gjeldende læreplanverk
- gi elevene underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer
- gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling
- lede og legge til rette for undervisningsforløp som fører til gode faglige og sosiale læringsprosesser

Generell kompetanse:

- formidle fagdidaktiske problemstillinger på et avansert nivå
- selvstendig orientere seg i faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- reflektere over og kontinuerlig forbedre sin faglige klasseromspraksis og styrke undervisningen i engelsk
- inneha en profesjonell holdning og kritisk reflektere over faglige, profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål

Innhold

Formålet med kurset er å gi studentene undervisningskompetanse innen engelskfaget med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole og å kvalifisere studenter for å undervise i engelsk. Sentrale emner inkluderer faktorer og metoder som påvirker engelsk språklæring, varierte undervisningsmetoder, vurderingsformer, læreplaner og læremiddel i engelskfaget, og hvordan disse kan skape læring og utvikling hos elevene.

Forkunnskapskrav

Emnet er åpent for studenter ved PPU eller lektorutdanning for trinn 8-13

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig presentasjon	1/1	30 minutter	A - F	Power-point, lysark e.l.

Den muntlige presentasjonen er på inntil 30 minutter.

- Hver student skal gi en muntlig presentasjon for faglærere og medstudenter på rundt 20 minutt. Deretter kan oppfølgingsspørsmål til presentasjonen stilles.

- Hjelpemiddel som powerpoint, støtteark eller liknende kan brukes.
- Temaet skal godkjennes av faglærer på forhånd innen angitt frist.
- Både det faglige innholdet og formidlingsevner blir vurdert.
- Studentene vil få veiledning.
- Presentasjonen og spørsmål skal være på engelsk.
- Engelsk språkkompetanse skal også vurderes.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske krav Godkjent tema for muntlig presentasjon innen angitt frist.

Fagperson(er)

Faglærer

Sonya Louise Lundblad, Brita Strand Rangnes, Ion Patrick Francis Drew

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Emneansvarlig

Torill Hestetræet

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Arbeidsformer

En kombinasjon av forelesninger, diskusjon og praktiske øvinger. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Praktisk pedagogisk utdanning - deltid, Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Utvalgte kapitler fra:

Brown, D. B. & P. Abeywickrama (2010). *Language Assessment: Principles and Classroom Practices* (2nd edition). Pearson Education ESL.

Council of Europe (2001). *Common European Framework of References for Languages*. Cambridge University Press.

Harmer, Jeremy (2015). *The Practice of English Language Teaching*. 5th edition (with DVD). Pearson Education.

Richards, J.C. And Rodgers, T.S. 2014. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Third edition. Cambridge: Cambridge University Press

Et utvalg av relevante fagdidaktiske tekster og artikler.

Rundt 100 sider relatert til eget tema.

Felles fag- og yrkesdidaktikk. Skolen i samfunnet - ledelse av lærings- og utviklingsarbeid

Emnet er en del av profesjonsfaget. Det skal ivareta sammenhengen mellom pedagogikk, yrkesfag/fag og praksis i utdanningen, med vekt på ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et organisasjons- og samfunnsperspektiv fra et fag- og yrkesdidaktisk ståsted.

FAKTA

Emnekode: PPU211_1

Vekting (SP): 15

Semester undervisningsstart: Høst

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Høst

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Studentene skal etter endt studium kunne:

Kunnskap

- gjøre rede for årsaker til og forebygging av frafall i skolen
- gjøre rede for ungdom i vanskelige situasjoner og om deres rettigheter og plikter
- gjøre rede for ungdomskultur, spesielle utfordringer i skolen og hvordan en skal kunne anvende dette i det daglige arbeidet
- gjøre rede for kommunikasjon, voksnes læring og livslang læring
- gjøre rede for entreprenørskap, innovasjon og arbeidslivets kompetansebehov
- gjøre rede for teori om evaluering, og vurdere teorien i forhold til elever, skole og samfunn

Ferdigheter

- drøfte hvordan man kan orientere seg i faglitteraturen og forholde seg kritisk til informasjonskilder og eksisterende teorier knyttet til ungdomstrinnet og fag- og yrkesopplæring (8.-13.trinn)
- drøfte relevante forskningsresultater for å treffe begrunnede valg og gjennomføre systematisk yrkesfaglig og pedagogisk utviklingsarbeid
- drøfte ulike teorier om kommunikasjon og instruksjon
- drøfte hvordan en skal gi støtte og omsorg til barn, unge og voksne i krise
- drøfte hvordan en kan anvende ulike teorier om kommunikasjon og instruksjon

Generell kompetanse

- analysere egne behov for kompetanseheving, og ha endrings- og utviklingskompetanse for å møte framtidens behov i skole og arbeids- og samfunnsliv

- diskutere hvordan en kan legge til rette for entreprenørskap, nytenkning og innovasjon, og at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- drøfte hvordan en kan bygge gode relasjoner til elever/lærlinger og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- forklare hvordan en kan skape gode relasjoner til og samarbeide med foresatte og andre aktuelle samarbeidspartnere
- drøfte årsaker til endringsprosesser i skole, bedrift og samfunn

Innhold

Emnet er en del av profesjonsfaget. Det skal ivareta sammenhengen mellom pedagogikk, yrkesfag/fag og praksis i utdanningen med vekt på ledelse av lærings- og utviklingsarbeid i et organisasjons- og samfunnsperspektiv fra et fag- og yrkesdidaktisk ståsted.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	25 minutter	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Framlegg i gruppe Framlegg i gruppe som må bestås.

Fagperson(er)

Faglærer

Ulrich Dettweiler

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Emneansvarlig

Torbjørn Waaland

Arbeidsformer

Foredrag og seminar

Åpent for

Praktisk pedagogisk utdanning - deltid, Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen i form av tidlig dialog hvert semester og sluttevaluering av minst to emner innen hvert fag i løpet av et undervisningsår. For begge disse evalueringene har Kvalitetskontoret utviklet veiledninger, maler og skjemaforslag.

Litteratur

Bøker (kan kjøpes i SiS bokhandel)

- Bunting, Mette (red.) (2014): *Tilpasset opplæring - i forskning og praksis*. Cappelen Damm. 235 sider
- Gjørund/Huseby (2003): *To eller flere...Basiskunnskaper i gruppepsykologi*. Damm forlag. Kap.1-5. 100 sider
- Skogen, Kjell (2006): *Entreprenørskap i utdanning og opplæring*. Kapittel 1-3, Gyldendal Akademisk. 106 sider

På nettet (legges ut på its learning)

- Bjerkholt, E. (2014), En kasusstudie av innholdet i veiledningssamtaler mellom nyutdannede lærere og lokale veiledere.(10 s.)
- NOU Nr 7 2016 Norge i omstilling - karriereveiledning for individ og samfunn Kap 1 - 6 (82 s.)
- Damsgård, H. L. og Heggen, K. (2010) Læreres vurdering av egen utdanning og videre kvalifisering i yrket. Norsk Pedagogisk Tidsskrift (13 s.)

NOU Nr 8 2015 Fremtidens skole - fornyelse av fag og kompetanser kap 1 - 6 (82 s)

Kompendium (kan kjøpes på ATTENDE kopisenter i Kjølv Egeland's hus)

Vurdering for læring

- Slemmen, Trude (2009): "Vurdering for læring", kap.6 i Svanberg/Wille: *La stå! Læring - på veien mot den profesjonelle lærer*. Gyldendal akademisk. 35 sider

Kommunikasjon og kultur

- Falck, Sturla (1997): "Føre var og etter snar" i: Helgeland, Ingeborg Marie. *Utfordrende ungdom i skolen*. Kommuneforlaget. 18 sider
- Hennem, Nicole (1997): "Kulturkonflikt som bakgrunn for atferdsproblemer" i: Helgeland, Ingeborg Marie. *Utfordrende ungdom i skolen*. Kommuneforlaget. 12 sider
- Lie, Branca (2007): "Minoritetsspråklige ungdommer med norskspråkrelaterte vansker" i: Møller, Jorunn og Sundli, Liv: *Læringsplakaten. Skolens samfunnskontrakt*. Høgskoleforlaget. 20 sider

- Tangen, Reidun (2010): "Elevsamtalens betydning for tilpasset opplæring. - En undersøkelse blant kontaktlærere i videregående skole" i: Buli-Holmberg, Jorun og Nilsen, Sven: *Kvalitetsutvikling av tilpasset opplæring*. Universitetsforlaget. 17 sider
- Øzerk, Kamil Z. (1997): "Ungdom fra språklige minoriteter: En utsatt gruppe i dagens samfunn?" i: Helgeland, Ingeborg Marie. *Utfordrende ungdom i skolen*. Kommuneforlaget. 15 sider

Finnes på nett:

"Fagbok i bruk i alle fag i vgo" (hefte) s 14 - 25, 66 - 73. (20 s)
<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/fagbok-i-bruk-i-alle-fag-i-videregaaende-skole-article80078-12686.html>
<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/fagbok-i-bruk-i-alle-fag-i-videregaaende-skole-article80078-12686.html>

<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/fagbok-i-bruk-i-alle-fag-i-videregaaende-skole-article80078-12686.html>
<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/fagbok-i-bruk-i-alle-fag-i-videregaaende-skole-article80078-12686.html>

Leseplanleggeren (folder) (2 s)
<http://lesesenteret.uis.no/getfile.php/Lesesenteret/pdf-filer/leseplanleggjaren.pdf>
<http://lesesenteret.uis.no/getfile.php/Lesesenteret/pdf-filer/leseplanleggjaren.pdf>

<http://lesesenteret.uis.no/getfile.php/Lesesenteret/pdf-filer/leseplanleggjaren.pdf>
<http://lesesenteret.uis.no/getfile.php/Lesesenteret/pdf-filer/leseplanleggjaren.pdf>

Kringstad og Kvithyld: "Fem prinsipp for god skriveopplæring" (8 s)

http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf
http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf

http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf
http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf

Bøker:

Elstad, E. og Turmo, A. (2006) *Læringsstrategier. Søkelys på lærernes praksis. Kapittel 1, 3 og 4*. Oslo: Universitetsforlaget (66 s.)

Skaftun, A (2014) *Leseopplæring og fagenes literacy*. I Skaftun, A., Solheim, O.J. og Uppstad, P.H.: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (15 s)

Uppstad, P.H. og Walgermo, B. (2014) *Arbeid med vokabular i leseopplæringen*. I Skaftun, A., Solheim, O.J. og Uppstad, P.H.: *Leseboka. Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (12 s)

Artikler som kan inngå i et kompendium:

Lærerveiledning kartleggingsprøver (8 s) (kopi)

Mossige, M. og Bunting, M.(2014) Tilrettelegging for elever som aktører i eget læringsarbeid og Spesialpedagogikk, inkludering og tilpasset opplæring I vanlige klasser I Bunting, M. (red): Tilpasset opplæring - i forskning og praksis. S 103 - 122 Oslo: Cappelen Damm Akademisk (48 s)

= Totalt 195 sider litteratur

Valgfri tilleggslitteratur:**Finnes på nett**

"Yrkesretting og relevans i fellesfagene. Hovedrapport med sammenstilling og analyser." Tfou-rapport 2014:16 s. 105 -134). (29 s) <http://tfou.no/wp-content/uploads/2015/10/ra201416web.pdf><http://tfou.no/wp-content/uploads/2015/10/ra201416web.pdf>

"Læringsstrategier i flere fag" (hefte) (39 s)<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/laeringsstrategier-i-flere-fag-article86881-12686.html><http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/laeringsstrategier-i-flere-fag-article86881-12686.html>

<http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/laeringsstrategier-i-flere-fag-article86881-12686.html><http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/laeringsstrategier-i-flere-fag-article86881-12686.html>

Artikkel:

Hoel, T. L. & Rokkones, K. L. (2012). Fra tomstokk til pc: yrkesfaglærerstudentar og skrivning. I Matre, S., Sjøhelle D.K. & Solheim, R. (red.), Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser (s. 239-249). Oslo: Universitetsforlaget. (10 s)

Forming, kunst og håndverk fagdidaktikk

Studentene skal tilegne seg undervisningskompetanse innen kunst og håndverk.

FAKTA

Emnekode: PPU200_1

Vekting (SP): 15

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene kunne:

Kunnskap

- Kjenne til og reflektere over innholdet i norske læreplaner og andre styringsdokument
Ha innsikt i elevaktive arbeidsformer i kunst- og håndverksfaget

Ferdigheter:

- Kunne reflektere over og gjøre greie for målsettinger, innhold, metoder, vurderingsformer og læremidler i kunst- og håndverksfaget
- Tilpasse lærestoff, læremidler og vurderingsformer til ulike undervisningsnivåer i skolen
- Tilpasse lærestoff og undervisningsformer til ulike elevforutsetninger

Generell kompetanse:

- Opptre som faglig kompetente og fagdidaktisk reflekterte lærere i ulike undervisningssituasjoner i kunst- og håndverkfaget.

Forkunnskapskrav

Minimum 60 SP innen fagområdet, jf. opptaksreglement for opptak til PPU.

Eksamen/vurdering

Hjemmeoppgave og en muntlig prøve

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Individuell hjemmeoppgave	45/100		A - F	Alle.

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	55/100		A - F	

Omfang på oppgaven: 3500-4000 ord.

Varighet på muntlig eksamen: Inntil 30 min.

Begge eksamensdeler må være bestått for å få samlet resultat i emnet

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Ingen

Fagperson(er)

Faglærer

Else Moe Schmidt

Praksiskoordinator

Benthe Lill Wian, Magda Hognestad

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Emneansvarlig

Narve Dolve

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Praksis

Eget emne. Teori og praksis integreres.

Åpent for

Praktisk pedagogisk utdanning - deltid, Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Publiseres senere

Matematikk fagdidaktikk del 2

Studentene skal utvikle undervisningskompetanse innen matematikkfaget med hovedfokus på trinn 8-13 i skolen.

FAKTA

Emnekode: PPU144_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten:

Kunnskap

- kjenne til og reflektere over innholdet i norske lærerplaner
- kjenne til resultatene fra de store, internasjonale undersøkelsene med relevans for matematikk, samt nasjonale prøver
- ha kunnskap om IKT i matematikkundervisningen, og kunne utnytte digitale og elektroniske ressurser
- ha innsikt i elevaktive arbeidsformer i matematikk
- ha kunnskap om ulike elevholdninger til matematikk
- ha kunnskap om typiske misoppfatninger og faglige utfordringer for enkelte elevgrupper.

Ferdigheter

- kunne analysere læreplaner og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- kunne tilpasse lærestoff og undervisningsformer til ulike elevforutsetninger
- kunne lede elever i et læringsfelleskap der bruk av varierte arbeidsmetoder fremmer elevens sosiale og faglige utvikling

Generell kompetanse

- kunne begrunne undervisning med grunnlag i læreplaner for trinn 8-13 i skolen.

- Kunne reflektere over og delta i diskusjoner rundt faglige, fagdidaktiske og fagetiske utfordringer i matematikk.

Innhold

Emnet inneholder forhold knyttet til profesjonsutøvelsen som lærer i matematikk. Emnet gir studenten grunnlag for å kunne planlegge, gjennomføre, vurdere og reflektere over undervisning i matematikk forankret i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og teori.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	30 minutter	A - F	Alle.

Den muntlige eksamenen er på inntil 30 minutter.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Jarle Sæbø

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Arbeidsformer

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning - heltid og deltid og Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Brekke, G. (1995). *Kartlegging av matematikkforståelse. Introduksjon til diagnostisk undervisning i matematikk*. Nasjonalt læremiddelsenter http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_

MAT_007_innmat.pdf http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf

http://bestilling.utdanningsdirektoratet.no/Bestillingstorg/PDF/59447_KAR_MAT_007_innmat.pdf

Botten, G., Daland, E. og Dalvang, T. *Tilpasset matematikkopplæring i en*

inkluderende skole. I: *Tangenten* : tidsskrift for matematikkundervisning. - 19(2008), nr. 2

<http://www.caspar.no/tangenten/2008/t-2008-2.pdf>

Kjærnsli, Marit og Olsen Rolf Vegard (red.) *Fortsatt en vei å gå. Norske elevers kompetanse i matematikk, naturfag og lesing i Pisa 2012*. Universitetsforlaget

http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA_2012_norske

[resultater.pdf?epslanguage=no](http://www.udir.no/PageFiles/79421/PISA%202012%20norske%20resultater.pdf?epslanguage=no)

Grevholm, B (red) (2001) *Matematikk for skolen*. Fagbokforlaget.

Niss, M. (2002). *Kompetencer og matematikklæring*. Undervisningsministeriet 2002

<http://pub.uvm.dk/2002/kom/>

Nortvedt, G (2013). *Leseforståelse og matematikk*. Bedre skole nr 1

[http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre_Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf)

[http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre_Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Nortvedt.pdf)

I tillegg kommer styringsdokument som læreplan for matematikk fellesfag og programfag, opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven. Studenten skal ha 200 selvvalgte sider i tilknytning til individuell hjemmeoppgave.

Norsk fagdidaktikk del 2

Emnet skal gi studentane eit grunnlag for å kunne vere lærarar i norskfaget på trinn 8-13 i skulen. Dette grunnlaget blir skapt både gjennom teoretisk refleksjon og utprøving i praksis.

FAKTA

Emnekode: PPU137_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semester: 1

Vurderingssemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbydar: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentane ha:

Kunnskap:

- inngåande kunnskap om kva plass, historie og grunngeving norskfaget har i skulen
- inngåande kjennskap til læreplanar og andre styringsdokument, og eit medvite forhold til fagleg progresjon gjennom det 13-årige skuleløpet
- eit analytisk forhold til samanhengen mellom norsk som vitenskapsfag, studiefag og skulefag
- avansert kunnskap om et breitt repertoar av læringsstrategiar og arbeidsmetodar i norskfaget samt læremiddel i undervisninga
- har avansert kunnskap om spesielle norskfaglege utfordringar på trinn 8-13 i skulen

Ferdigheter:

- reflektere over og gjere greie for målsetjingar, innhald, metodar, vurderingsformer, læreplanar og læremiddel i norskfaget
- argumentere for norskfaget si stilling i eit skule- og samfunnsperspektiv, og perspektivere dagens norskfag i lys av faghistoria
- skrive om norskfaglege problemstillingar på ein måte som syner at vedkomande student meistrar akademisk fagskriving
- kan orientere seg i faglitteratur, stille seg kritisk og utvikle eigen faglig praksis

Generell kompetanse:

- opptre som fagleg kompetente og fagdidaktisk reflekterte lærarar i ulike norskfaglege undervisningssituasjonar

Innhald

Emnet skal gi studentane eit grunnlag for å kunne vere lærarar i norskfaget på trinn 8-13 i skulen. Dette grunnlaget blir skapt både gjennom teoretisk refleksjon og utprøving i praksis. Studentane skal utvikle evne til å reflektere over målsetjingar, innhald, metodar, vurderingsformer, læreplanar og læremiddel i norskfaget, og korleis desse momenta kan skape læring og utvikling hjå elevane. Vidare skal studentane utvikle eit kritisk fagsyn gjennom refleksjonar knytt til norskfaget i eit samfunnsperspektiv og eit historisk perspektiv. Dei skal også kunne vise seg som språklege modellar for elevane, både skriftleg gjennom sikker bruk av begge dei offisielle norske målformene, og munnleg.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13

Eksamen/vurdering

	Vekt	Lengd	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftleg heimeoppgåve	1/1		A - F	Alle.

Fagdidaktisk oppgåve:

- Individuell oppgåve på 3000 - 4000 ord.
- Studentane skal levere forslag til problemstilling innan gitte fristar
- Problemstillinga må godkjennast av faglærar
- Oppgåva skal ha rettleiing

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatorisk krav Godkjend problemstilling for fagdidaktisk oppgåve innan gitt frist.

Fagperson(ar)

Faglærar

Jan Kristian Hognestad, Magne Ove Rogne, Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Emneansvarleg

Nora Simonhjell

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Arbeidsformer

Førelingar, seminar og gruppeoppgåver. Det blir oppmoda til kollokvieverksemd.

Ope for

Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Litteratur

Læreplanane i norsk<http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#norsk><http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#norsk>

Hennig, Åsmund 2010: «Skriving som leseutvikling», i Hennig: *Litterær forståelse. Innføring i litteraturredaktikk*, Oslo: Gyldendal, s. 198-223 (25 s.)

Otnes, Hildegunn: «Skriveoppgaver under lupen», i Hildegunn Otnes (red.): *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*, Bergen: Fagbokforlaget 2015, s. 11-28 (17 s.)

Fjørtoft, Henning 2014: «Skriving», = kap. 6 i Fjørtoft: *Norskdiraktikk*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 149-181 (32 s.)

Lorentzen, Rutt Trøite 2008: "Introduksjon og overgripende perspektiv. Å skrive i alle fag" i Rutt Trøite Lorentzen og Jon Smidt (red.): *Å skrive i alle fag*, Universitetsforlaget s. 7-21 (14 s.)

Eriksen, Randi Tye 2008: «Frå faktakopiering til fagskriving: informasjonskompetanse på veg inn iskulen» i Lorentzen og Smith *Op cit.* s. 136-146 (10 s.)

Aase, Laila 2012: «Skriveprosesser som danning» i Matre, Synnøve, Dagrun Kibsgaard Sjøhelle og Randi Solheim (red.): *Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser*. Universitetsforlaget 2012 s. 48-58 (10 s.)

Igland, Mari-Ann og Hilchen Sundby 2012: «Argumentasjon i skriveopplæringa: en praksisarena for meningsbrytning og dialog» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 123-136 (14 s.)

Krogh, Ellen og Peter Hobel 2012: «Årets bedste opgave: en analyse af en elevtekst i dens kontekst» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 137-150 (13 s.)

Maagerø, Eva og Dagrun Skjelbred 2012: «Skrivehendelser i yrkesfaglig program i videregående skole: Martin og Jim gjør oppgave i faget industriteknologi» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 225-239 (12 s.)

Hoel, Torlaug Løkensgaard og Klara Lillevik Rokkones 2012: «Frå tommestokk til pc: yrkesfaglærarstudentar og skriving» i Matre, Sjøhelle og Solheim *Op.cit.* s. 239-249 (10 s.)

Hertzberg, Frøydis 2011: «Skrijving i fagene-viktig, riktig og nødvendig» i Flyum, Karl Henrik og Frøydis Hertzberg (red.): *Skriv i alle fag! Argumentasjon og kildebruk i videregående skole*. Universitetsforlaget 2011 s. 9-20 (10 s.)

Løiten, Tore Marius 2011: «Fant det på nettet. Kildebruk på veien til akademisk skrijving» i Flyum og Hertzberg *Op.cit.* s. 179-199 (20 s.)

Øgreid, Anne Kristine 2008: «Stjålen skriveferdighet? Om argumenterende skrijving på ungdomstrinnet» i Nergård/Tonne *Op.cit.* s. 67-82 (15 s.)

Hertzberg, Frøydis 2008: «Sjangerskriving i ungdomsskolen: fortelling er ikke nok.» i Bjør (red.): *Det er språket som bestemmer. Læring og språkutvikling i grunnskolen*. LNU/Fagbokforlaget 2008 s. 223-241 (18 s.)

Hertzberg, Frøydis 2010: "Nadderud-prosjektet. Et eksempel på lærersamarbeid om fagskriving i videregående skole" I *Norsklæreren* nr .4 s. 25-28 (4 s.).

Fjørtoft, Henning 2014: «Vurdering i norskfaget», = kap. 10 i Fjørtoft: *Norskdidaktikk*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 271-297 (27 s.)

I tillegg kjem eit sjølvvalt pensum på 200 sider i samband med den fagdidaktiske oppgåva.

Naturfag fagdidaktikk del 2

Emnet gir studentene et grunnlag for undervisning i naturfag for trinn 8-13.

FAKTA

Emnekode: PPU146_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene

Kunnskap

- ha kunnskap om naturfagets egenart i et vitenskapsteoretisk og historisk perspektiv
- ha inngående kunnskap om naturfagets plass, utbredelse, progresjon og begrunnelser i skolen
- kjenne til innholdet i norske læreplaner for naturfag
- kjenne til resultatene fra de store, internasjonale undersøkelsene i naturfag
- ha kunnskap om ulike elevholdninger til naturfaget, blant annet med utgangspunkt i kjønn og kulturell bakgrunn
- ha avansert kunnskap om ungdomskultur, spesielle utfordringer på ungdomstrinn og i videregående opplæring og kunne kommunisere og anvende dette faglig
- ha kjennskap til elevaktive arbeidsformer i naturfag

Ferdigheter

- kunne argumentere for viktigheten av et sterkt naturfag i skole og samfunn
- kunne velge ut og vurdere lærestoff, læremidler, arbeidsmåter og vurderingsformer som er aktuelle innenfor naturfag
- kunne tilpasse lærestoff, læremidler og vurderingsformer til ulike undervisningsnivåer og elevkategorier i skolen
- kunne ta stilling til hvordan man som lærer forholder seg til ulike elevholdninger til naturfagene

Generell kompetanse

- kunne orientere seg i naturfagets faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- kjenne til og kunne bidra med fagetiske meninger og vurderinger

- kunne videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere naturfaglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- vise seg som faglig kompetente og fagdidaktisk reflekterte innen naturfaget
- kunne betrakte naturfaget som både skolefag og vitenskapsfag med vekt på bruk av modeller i realfag og eksperimentelle metoder

Innhold

Emnet gir studentene et grunnlag for undervisning i naturfag med hovedfokus på ungdomstrinnet og den videregående skole. Studentene skal sette seg inn i naturfagets historie, status og egenart i en nasjonal og internasjonal kontekst.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	30 minutter	A - F	

Varighet på muntlig eksamen: Inntil 30 min.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Frode Skarstein

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Praktisk-pedagogisk utdanning - heltid og deltid og Lektorutdanning for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Pensum (totalt 500 sider):

Sjøberg, S. (2012). *Naturfag som allmenndannelse en kritisk fagdidaktikk elektronisk ressurs*. Oslo, Gyldendal akademisk (kapitler i utvalg, totalt 200s)

Folkvord, K. and G. Mahan (2015). *Engasjerende naturfag elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole*, Cappelen Damm.

Gratis digitalt kompendium med utvalgte sider fra følgende bøker:

Kolstø, S. D., E. Knain, et al. (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo, Universitetsforl.

Angell, C. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand, Høyskoleforl.

Marion, P. v. and A. Strømme (2015). *Biologididaktikk*. Oslo, Cappelen Damm.

Ringnes, V. and M. Hannisdal (2014). *Kjemi fagdidaktikk kjemi i skolen*. [Oslo], Cappelen Damm akademisk.

Sinnes, A. T. (2015). *Utdanning for bærekraftig utvikling hva, hvorfor og hvordan?* Oslo, Universitetsforl.

Samfunnsfag fagdidaktikk del 2

Emnet skal kvalifisere studentene for ledelse av læring i historie og ulike samfunnsfag i ungdomsskolen og den videregående skolen.

FAKTA

Emnekode: PPU134_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter fullført emne skal studenten:

Kunnskap

- ha avansert kunnskap om et bredt repertoar av læringsstrategier og arbeidsmetoder i samfunnsfag samt læremidler i undervisningen, inkludert digitale læremidler
- kunne analysere faglige utfordringer for ulike elevgrupper på trinn 8-13 i skolen

Ferdigheter

- kunne planlegge, gjennomføre og begrunne undervisning i samfunnsfag med og uten teknologiske hjelpemidler
- kunne gi elevene underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer

Generell kompetanse

- kunne reflektere over og kontinuerlig forbedre sin faglige klasseromspraksis og styrke undervisningen i samfunnsfag
- kjenne til og kunne bidra med fagetiske meninger og vurderinger
- kunne analysere og formidle avansert innhold i samfunnsfag og kunne kommunisere dette til elever og kolleger

Innhold

Emnet skal kvalifisere studentene for ledelse av læring i historie og ulike samfunnsfag i ungdomsskolen og den videregående skolen.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Muntlig eksamen	1/1	30 minutter	A - F	Ingen hjelpemidler tillatt

Den muntlige eksamenen er på inntil 30 minutter.

Fagperson(er)

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Emneansvarlig

Ole Kallelid

Faglærer

Ketil Knutsen

Arbeidsformer

Forelesninger og seminarer

Åpent for

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Koritzinsky, Theo (2014 eller tidligere): Samfunnskunnskap - fagdidaktisk innføring. Universitetsforlaget, Oslo, 272 sider

Lund, Erik (2011 eller tidligere): Historiedidaktikk for klasserommet. En Håndbok for lærere og studenter. Universitetsforlaget, Oslo. 380 sider.

Mikkelsen, Rolf og Sætre, Per Jarle (red.) (2012 eller tidligere): Geografididaktikk for klasserommet : en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere. Høyskoleforlaget, Kristiansand. 336 sider.

Gjeldende læreplaner i samfunnsfag for ungdomsskolen og i samfunnsfag, historie og geografi for videregående skole.

Fremmedspråk fagdidaktikk del 2

Fagdidaktikkstudiet bygger på fagkunnskaper i enten fransk, spansk eller tysk og PPU fremmedspråk fagdidaktikk del 1. Studiet gir studentene undervisningskompetanse i fransk, spansk eller tysk på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

FAKTA

Emnekode: PPU142_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter endt studium skal kandidaten:

- ha kunnskap om læreplaner for fremmedspråkfag i skolen
- ha innsikt i læringsstrategier, arbeidsmetoder og læremidler som kan hjelpe elevene til å ta hånd om egen læring og språkutvikling
- ha kunnskap om ungdomskultur og kunne kommunisere og anvende dette faglig
- ha kunnskap om kompetansemålene i læreplanene i fremmedspråk som utgangspunkt for undervisning i fremmedspråk i skolen

Ferdigheter

Etter endt studium skal kandidaten:

- kunne planlegge og gjennomføre undervisningstimer med varierte metoder og ulike hjelpemidler, blant annet digitale verktøy
- kunne legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utvikling av elevens språkferdigheter
- kunne være språklig modell for elevene i skolen, både skriftlig og muntlig
- kunne gi elever underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer.
- kunne bruke klasseromsledelse som fremmer et godt læringsmiljø
-

Generell kompetanse

Etter endt studium skal kandidaten:

- kunne gjøre rede for hvordan gjeldende læreplaner legger grunnlaget for faglig utviklingsarbeid
- kunne orientere seg i faglitteratur og kritisk vurdere egen undervisning i lys av relevant språklæringsforskning
- kunne kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- kunne reflektere over og kontinuerlig forbedre sin faglige klasseromspraksis

Innhold

Fagdidaktikkstudiet bygger på studentenes fagkunnskaper i fransk, spansk eller tysk og PPU fremmedspråk fagdidaktikk del 1. Viktige momenter er drøfting av læreplaner i relasjon til det europeiske rammeverket for språk, større repertoar av metoder og arbeidsformer i undervisning på ulike nivåer i skolen, digitale verktøy og ulike former for elevevaluering.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Hjemmeoppgave	1/1		A - F	Alle.

Individuell oppgave på 3000-4000 ord. Studentene skal levere forslag til problemstilling innen gitt frist. Problemstilling må godkjennes av lærer. Studenten skal ha obligatorisk veiledning med faglærer under skriveprosessen. Oppgaven kan skrives på enten norsk eller ett av fremmedspråkene fransk, spansk eller tysk.

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske krav Obligatorisk veiledning i forhold til hjemmeoppgave.

Fagperson(er)

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Faglærer

Ann Elisabeth Laksfoss Hansen, Greta Brodahl

Emneansvarlig

Unni Puntervold Pereira

Arbeidsformer

Forelesninger og seminargrupper.

En del av undervisningen vil være felles forelesninger for alle fremmedspråkene med vekt på fagdidaktisk teori. Studentene vil også bli delt inn i seminargrupper etter fremmedspråket.

Arbeidet i seminargruppene vil i stor grad være praktisk orientert. Det legges vekt på studentaktiv læring med fokus på diskusjon, demonstrasjon, praktiske øvelser og studentpresentasjoner. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Praktisk- pedagogisk utdanning - heltid og deltid og Lektorutdanningen for trinn 8-13.

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Semesterplan og litteraturliste deles ut ved studiestart i januar.

Religion fagdidaktikk del 2

I dette emnet skal studentene utvikle undervisningskompetanse i religion, livssyn og etikk på ungdomstrinnet og i videregående skole.

FAKTA

Emnekode: PPU139_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal kandidaten:

Kunnskap

- ha kunnskap om fagets plass, utbredelse, progresjon og begrunnelser i skolen
- kunne analysere og anvende relevant forskning knyttet til formidling og undervisning av faget
- ha kunnskap om et bredt repertoar av læringsstrategier og arbeidsmetoder i faget samt læremidler i undervisningen

Ferdigheter

- kunne analysere læreplaner i faget for trinn 8-13 i skolen og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- kunne planlegge, gjennomføre og begrunne undervisning i faget med og uten teknologiske hjelpemidler
- kunne bruke varierte og relevante metoder i undervisningen, og tilpasse opplæringen i faget slik at den tar hensyn til elevenes ulike læringstempo, deres interesse for faget og evne til abstrakt tenkning.

Generell kompetanse

- kunne orientere seg i faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- kunne videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- kjenne til og kunne bidra med fagetiske meninger og vurderinger

Innhold

I dette emnet skal studentene utvikle undervisningskompetanse i religion, livssyn og etikk med hovedfokus på ungdomstrinnet og i videregående skole.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Hjemmeoppgave	1/1		A - F	Alle.

Hjemmeoppgaven skal være på 3000 - 4000 ord.

Fagperson(er)

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad, Benthe Lill Wian

Emneansvarlig

Ragnar Skottene

Arbeidsformer

Åpent for

Praktisk- pedagogisk utdanning - heltid og deltid, Lektorutdanning for trinn 8-13

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Helje Kringlebotn Sødal (red.), *Religions- og livssynsdidaktikk, En innføring, 4.utgave*, Kristiansand: Høyskoleforlaget 2009, kap. 8-9 (70s)

Geir Afdal, Elisabeth Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, *Tro, livstolkning og tradisjon, Innføring i kontekstuell religionsdidaktikk*, Oslo: Tano-Aschehoug 2006, kap 8, 10, 12 og 14 (120 s)

Annen litteratur til hjemmeoppgaven (260 s)

Endringer i pensumlisten kan forekomme fram til semesterstart.

Kroppsøving fagdidaktikk del 2

Emnet gir studentene undervisningskompetanse innen kroppsøving/idrettsfag med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

FAKTA

Emnekode: PPU182_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Norsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter fullført emnet skal kandidaten kunne:

Kunnskap

- Kjenne til gjeldene læreplan i kroppsøving/idrettsfag og la denne danne grunnlag for planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen.
- Velge ut relevant lærestoff, benytte egnede læremidler og kjenne til ulike arbeidsmåter som er aktuelle innenfor kroppsøving og idrettsfag.
- Kjenne til fagets innvirkning på elevens psykiske og fysiske helse.

Ferdighet

- Gi elevene underveis- og sluttvurdering ut fra kompetansemålene i læreplanen.
- Drøfte ulike utfordringer innenfor vurdering og fritak for vurdering
- Tilpasse lærestoff, læremidler og arbeidsmåter til ulike undervisningsnivåer i skolen.
- Tilpasse lærestoff og undervisningsformer til ulike elevforutsetninger.

Generell kompetanse

- Kunne identifisere og analysere faglige utfordringer innenfor kroppsøving og idrettsfag.
- Kjenne til og drøfte ulike problemstillinger, utviklingstrekk og forskning innenfor fagområdet.
- Bidra til en felles kompetanseheving av undervisningen i kroppsøving og idrettsfag.

Innhold

Emnet gir studentene undervisningskompetanse innen kroppsøving/idrettsfag med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole.

Forkunnskapskrav

Emnet er for studenter som er tatt opp på PPU eller Lektorutdanning for trinn 8-13.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Prosjektoppgave	1/1		A - F	Alle.

- Individuell oppgave på 3500 ord +/- 10 %
- Studentene skal levere forslag til problemstilling innen angitt frist
- Problemstillingen må godkjennes av faglærer
- Studentene skal ha veiledning

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Kjetil Ingebretsen

Studiekoordinator

Randi Høyland, Signe Ekenberg, Benthe Lill Wian, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Arbeidsformer

Emnet har varierte undervisningsformer i klasse, gruppe og individuelt. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Endelig litteraturliste vil bli publisert i god tid før semesterstart.

Engelsk fagdidaktikk del 2

Formålet med kurset er å gi studentene undervisningskompetanse innen engelskfaget med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole og å kvalifisere studenter for å undervise i engelsk.

FAKTA

Emnekode: PPU132_1

Vekting (SP): 7,5

Semester undervisningsstart: Vår

Antall semestre: 1

Vurderingsemester: Vår

Undervisningsspråk: Engelsk

Tilbys av: Det humanistiske fakultet, Institutt for kultur- og språkvitenskap

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene ha kunnskap om:

Kunnskap:

- hvordan gjeldende læreplan for skole gir et utgangspunkt for faglig og praksisrettet utviklingsarbeid
- det europeiske rammeverket for språk og hvordan det kan brukes for å definere språkferdighetsnivoer og for vurdering
- ulike undervisningsmåter som kan være aktuelle i engelskundervisning
- hvordan man kan kritisk vurdere egen undervisning i lys av relevant språklæringsteori
- ulike typer testing og vurdering passende for engelskundervisningen
- ulike læremidler og lærebøker som kan brukes i opplæringen
- hvordan utvikles de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for språklig progresjon for den enkelte elev
- ulike måter å tilpasse undervisning på
- ulike læringsstrategier som kan hjelpe elevene til å ta hånd om egen læring og språkutvikling

Ferdigheter:

- analysere læreplaner i engelsk for ungdomstrinnet og videregående skole og utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering i undervisningen
- planlegge, gjennomføre og begrunne undervisning i engelsk med og uten teknologiske hjelpemidler
- lede og motivere elever i engelskundervisningen og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø

- bruke varierte og relevante metoder i undervisningen og tilpasse opplæringen i engelsk for individuelle studenter
- gi elevene underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for karakterer

Generell kompetanse:

- orientere seg i faglitteratur, forholde seg kritisk og utvikle egen faglig praksis
- videreutvikle egen kompetanse gjennom å orientere seg i faglitteratur og kommunisere faglige problemstillinger til elever, kolleger og foresatte
- reflektere over og kontinuerlig forbedre sin faglige klasseromspraksis og styrke undervisningen i engelsk

Innhold

Formålet med kurset er å gi studentene undervisningskompetanse innen engelskfaget med hovedfokus på grunnskolens ungdomstrinn og videregående skole og å kvalifisere studenter for å undervise i engelsk. Sentrale emner inkluderer faktorer og metoder som påvirker engelsk språklæring, varierte undervisningsmetoder, vurderingsformer, læreplaner og læremidler i engelskfaget, og hvordan disse kan skape læring og utvikling hos elevene.

Forkunnskapskrav

Ingen.

Eksamen/vurdering

	Vekting	Varighet	Karakter	Hjelpemiddel
Skriftlig hjemmeoppgave	1/1		A - F	Alle.

- Individuell oppgave på 3500-4000 ord, skrevet på engelsk
- Studentene skal levere forslag til problemstilling innen angitt frist
- Problemstillingen må godkjennes av faglærer
- Studentene skal ha veiledning
- Engelsk språkkompetanse og akademisk skriving skal også vurderes

Vilkår for å gå opp til eksamen/vurdering

Obligatoriske krav Godkjent problemstilling innen angitt frist.

Fagperson(er)

Emneansvarlig

Torill Hestetræet

Faglærer

Milica Savic, Ion Patrick Francis Drew, Sonya Louise Lundblad, Jena Habegger-Conti

Studiekoordinator

Randi Høyland, Anne Marie Nygaard

Praksiskoordinator

Magda Hognestad

Arbeidsformer

En kombinasjon av forelesninger, diskusjon, demonstrasjon og praktiske øvinger. Refleksjon og integrering av teori og praksis er sentralt.

Åpent for

Lektorutdanning for trinn 8-13, Praktisk pedagogisk utdanning - deltid, Praktisk pedagogisk utdanning - heltid

Emneevaluering

Evalueringer utgjør en sentral del av kvalitetssystemet ved UiS. Systemet på IKS omfatter studentevaluering av undervisningen.

Litteratur

Utvalgte kapitler fra:

Brown, D. B. & P. Abeywickrama (2010). *Language Assessment: Principles and Classroom Practices* (2nd edition). Pearson Education ESL.

Council of Europe (2001). *Common European Framework of References for Languages*. Cambridge University Press.

Harmer, Jeremy (2015). *The Practice of English Language Teaching*. 5th edition (with DVD). Pearson Education.

Rundt 150 sider pensum.

Rundt 150 sider relatert til eget tema.